

50

LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Gesto: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILLO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 64.

CHICAGO, ILL., SREDA, 2. APRILA — WEDNESDAY, APRIL 2, 1941

LETNIK (VOL.) L

Jugoslavija in Nemčija pred spopadom - Še o slavju 'A.S.'

"Le čudež bi mogel rešiti položaj"

V ponedeljek se pričakovalo, da pošle Hitler ultimat Jugoslaviji. — Nemei se z mrzlično naglico izseljevali. — Naziji še upajo na razkol med Srbij in Hrvati.

Belgrad, Jugoslavija. — Razmerje v odnosih med Jugoslavijo in Nemčijo je prišlo v ponedeljek do takega kritičnega viška, da se je tajnik tukajnjega nemškega poslanštva izrazil, da bi bil naravnost nekak napričakovani čudež, ako bi se položaj obrnil na bolje.

To izjavo je podal tajnik ob času, ko je istočasno na tisoče in tisoče nemških državljanov hitelo, da se čimprej izselijo iz Jugoslavije, ter se je na odhod pripravljalo celo nemški poslanik, von Heeren, sam, domič je svojo družino že odpolal čez mejo. Isti dan, v ponedeljek, je nepricakovano prispeval iz Nemčije domov tudi jugoslovanski poslanik v Berlinu, dr. Ivo Andrič.

Spol se je pričakovalo, in se je to tudi poročalo iz neuradnih nemških krogov, da misli Hitler čakati samo do polnoči omenjenega dne, na kar, da bo izročil Jugoslaviji ultimat, da ima demobilizirati svojih 1,200,000 mož, ki jih drži točasno pod orožjem. Možnost tega koraka se je še potrjevala z naročilom nemške vlade njenim državljanom v Jugoslaviji, namreč, da se morajo do istega časa, do polnoči, vrniti domov. Odtod tudi taka mrzlična naglica, s katero so Nemci hiteli, da čimprej pridejo iz države. Kakor se računa, je prebil v Jugoslaviji nemških državljanov do 20,000, dočim je pripadnikov nemške manjšine okrog 600,000; ti zadnji so seveda jugoslovanski državljanji.

Med tem, ko povdarjajo, da potrežljivost naziske vlade prihaja h koncu in, da bo ta izrisljena udariti, češ, da bi drugače ugled in prestiž Nemčije trpel, pa nemški krogi še vedno izražajo upanje, da se bo afera z Jugoslavijo končala brez spopada, in sicer, da bo do tega prišlo potom razsušila Jugoslavije same. Trdijo namreč, da so si Srbji in Hrvati v takem navzkriju glede staljice, ki naj ga zavzame nova vlada napram osišču, da bi ne bilo nič presenetljivega, ako prišlo med njimi do popolnega razkola. Belgrajski krogi pa na te trditve odločno povendarjajo, da sta oba dela jugoslovanskega naroda v popolnem sporazumu.

S kako resnostjo se pričakuje izbruh, je razvidno tudi iz poročil o Bolgariji. Iz nemških krovov je namreč izšla vest, da je Bolgravia odredila splošno mobilizacijo. Dasi Bolgravia to poročilo odločno pobuja, ker neresnično je vendar klub temu značilno, kajti misliti da je, da utegne Bolgravia sodelovati z Nemčijo pri napadu na Jugoslavijo, da si pridobi nekaj obmejnih krajev, o katerih trdi, da so njeni.

ZED. DR. ZASE. GLE LADJE

65 ladij totalitarnih držav vzeva ameriška vlada.

Washington, D. C. — Tukajnji uradni krogi z zanimanjem čakajo na to, kak odnev bo prišel iz totalitarnih držav na korak, katerega je nepricakovano podvzela zadnjo nedeljo vlad Zed. držav. Odredila je namreč, da se zasežejo vse ladje, ki so last Nemčije, Italije in Danske, katere so stale v ameriških pristaniščih. Vzetih je na ta način skupno 65 ladij. Da pride oster protest, je pričakovati. Vendar pa pravi vlada, da so bile te ladje predmet sabotaze.

NEMŠKI LIST USTAVLJEN V MEHIKI

Mexico City, Mehika. — Neki tukajnji list, ki je izhajal sicer v mehiškem jeziku, ki pa je vodil neprikrito propagando za Nemčijo, je bil koncem tedna ustavljen. V svoji zadnji izdaji preteklo soboto je izdal objavo, da je bil prisiljen, da se ustavi vsled okoliščin, nad katerimi nima kontrole. Poleg te objave pa je bila velika slika Hitlerja z napisom: "Ustvarjalec novega sveta."

PREDSEDNIK PROGLASIL "AMERIŠKI DAN"

Washington, D. C. — S posebno proklamacijo je predsednik Roosevelt določil, naj se nedelja, 18. maja, praznuje kot 'ameriški dan' in naj ima naslov "Jaz sem Amerikanec." Ta dan ima biti posvečen novim državljanom, bodisi tistim, ki so postali polnoletni bodisi naturaliziranim.

NOVA OBLJUBA ZA PO- MOČ ANGLIJI

Port Everglades, Fla. — Ob povratku s počitnic na južnih vodah je predsednik Roosevelt zadnjo soboto govoril od tukaj s svoje jahte po radio ter pri tem izreklo novo zatrdilo, za pomoč tujezemstvu. Dejal je, da "z vsemi svojimi viri in z vso svojo silo bomo pomagali tistim, ki ovirajo diktatorje pri njih pohodu proti gospodstvu nad svetom."

TATVINA SE V NEMČIJI STROGO KAZNUJE

Berlin, Nemčija. — Neki moški je bil te dni obsojen na šest let zapora samo zato, ker je kralje kokoš med ponocno zatemnitvijo. Ne samo to, mar več grozila mu je celo smrtna kazen, ki bi ga, kakor oblasti trdijo, tudi zadela, ako bi se bila tatvina izvršila med bombnim napadom.

KRIŽEM SVETA

Berlin, Nemčija. — Japonski zun, minister Matsuoka je zadnjo nedeljo popoldne odpotoval od tukaj v Rim s posebnim vlakom. Ob odhodu iz tukajnjega mesta, v katerem je preživel pet dni, ga je pozdravljajo na tisoče ljudi.

Bukaresta, Rumunija. — Vlada je zadnjo nedeljo odredila, da se zapleni tukajnjega premoženja, ki ga je laševala ljubimka bivšega kralja Karla, Magda Lupescu, in katero se računa na vrednost 54 milijonov rumunskih lejev, kar je okrog \$250,000.

Vichy, Francija. — Iz mesta Moulins, ki leži v zasedenem delu Francije, se je te dni poročalo, da je bilo mesto kaznovano z globo \$1000, ker se so na zidovih pojavili protinazijski napis. Poleg tega ne sme prebivalstvo par dni ob večerih iz hiš.

REPUBLIKANI PLAČUJEJO RAČUNE ZA WILLKIEJA

Washington, D. C. — Stroški za Willkieja, ki so se nembrali v zadnjem predsedništvu kampanji, še zdaj strašijo republikansko stranko. Tako se je, kakor znano, moral zateči Willkie k špecialistu za grlo, ko mu je med kampanjo odpovedal glas. Ta špecialist pa je zasolil masten račun, namreč celih 13,000, in zdaj gre za to, ali je to Willkiejev privarni račun, ali se naj obremeniti z njim republikanska stranka. Vendar pa se je načelnik stranke, Martin, zadnjo nedeljo izrazil, da je račun sicer znatno previsok, vendar pa, da ga mora plačati stranka, češ, da je to del kampanjskih stroškov.

Predsednik zadal Ameriki veliko naloge

Chicago, Ill. — O daleko-sežnih ciljih, ki jih je zastavil predsednik Roosevelt Zed. državam pri njih podpori državam, katere se bojujejo proti totalitarem, je na dolgo in globoko razpravljal zadnjo nedeljo v nekem govoru predsednik chicanske univerze, dr. Hutchins. Njegova izvajanje so imela namreč, da pokažejo, kako ogromno, da nedosegijo naloge, ki je tem zadal predsednik tej deželi.

Tako se je govornik dotaknil svojcasnega predsednikovega povdaska, da je dosegal štirih vrst svobode glavnih ciljev.

te dežele, namreč svoboda bogoslužje, svoboda govora, svoboda pred ponanjanjem in svoboda pred strabom. Ta svoboda se mora dosegeti, in sicer dosegeti po celiem svetu, je dejal predsednik. Dr. Hutchins priponjina k temu, ako bo to res cilj te dežele, potem bo Amerika prisiljena, voditi vojno širokem celega sveta, da prisili vlade posameznih dežel k temu. S tem pa bi sama svoj cilj pobijala, ko bi svoje reforme

Veleč. g. dekan Matija Šavs, govor o delovanju "Amerikanskega Slovence" tekom zadnjih petdeset let. — Povdarja, kako potreben je ta list ameriškim Slovenecem. — "Brez njega ne more in ne sme biti nobeden narodno zaveden Slovenec v naši novi domovini."

Chicago, Ill. — Lep je bil dan zadnjo nedeljo. Zato je privabil premnoge na proslavo zlatega jubileja "A. S." v Chicago. Naši dobri rojaki prijetljivi so že prihajali od 8. ure naprej. Nekateri so prišli

VERY REV. MATIJA ŠAVS,
dekan,
ki je imel v nedeljo slavnostno pridigo
v cerkvi sv. Štefana.

z vlaki, drugi zopet z avtomobili in nekateri z busi. Ob 11. uri je bila okrog šole sv. Štefana že številna skupina ljudi iz vseh raznih krajev, ki se so pozdravljali med seboj. Iz Jolietta je prišlo do kakih 70 ljudi, iz Waukegana in iz Milwaukee, West Allisa in iz So. Chicage in celo iz Bradleya so bile številne skupine. Tudi iz bližnje Indiana so došli. Pričudili so se še domači gostje Chicažani in malo pred 11:30 je došpel še zastopnik stare

domovine g. Dr. Pero Cabrič, generalni konzul Jugoslavije v Chicagi in mnogi glavni uradniki KSKJ, DSD, ZSZ in uradnice SZZ. Nato so se vrstili v vrsto in gostje so odkorakali v cerkev in služili božji, katero je daroval preč. g. prov. komisar P. Benedikt Hoge iz Lemonta ob azistenci preč. g. M. J. Butala, župnika in Duškovnega vodja KSKJ. iz Jolietta, ter domačega pomožnega župnika preč. g. P. Lenarta Bogolina. Ceremonijar pa je bil domači preč. g. župnik P. Edward Gabrenja. Pri maši so krasno peli naši vrli chicanški pevci pod vodstvom g. Ivana Račiča. Slavnostno pridigo pa je imel, kakor je bilo že nazzanjeno preje veleč. g. dekan Matija Šavs, iz Shakopee, Minn. Govoril je dobesedno tako le:

PETDESETLETNICA "AMERIKANSKEGA SLOVENCA"

Petdeset let — doba dveh rokov. Ze čestita starost za nas, ko vemo, da več kot polovica ljudi umre pred petdesetim letom. Petdeset let katerega koli lista v Ameriki je pomembna in se proslavlja kot posebnost v naši javnosti. Petdeset let slovenskega katoliškega lista v Ameriki je pa dogodek, ki nas kar naravnost prisili, da se radostno, navdušeno, z veseljem odzovemo njegovem vabilu: "Pridite in se radujte z menoj!" Petdeset let sem star, pa se čutim zdravega, močnega, krepkega; sem še bolj pripravljen navdušeno delovati v duševni in gmotni prospeli svojih ljubih slovenčev v Ameriki."

To povabilo nas je zbralo takoj.

Naj se spominjam nazaj za petdeset let. Takrat se je rodil naš slavljenec "Amerikanski Slovenec." Dopisoval sem z njegovim začetnikom in prvečjim urednikom Antonom Murnik v Chicagi, Ill. Iz Chicaga se je preselil v Tower, Minn. potem v Joliet, Ill. in zoper v Dunaju pripravljen da podpiše dogovor.

London, 22. marca. — Iz Kaire v Egipatu se potrebuje vest, da je bil dr. Milan Stojadinovič, bivši jugoslovanski ministarski predsednik in velik prijatelj Nemčiji prijazen politike, prijet na prehod iz Jugoslavije v Grčijo v železniškem voznu pri Gjevgjeliji. Oficirji angleške vojske so ga prijeti, medtem ko je govoril, medtem ko je govoril, da je kar naravnost prisili, da se radostno, navdušeno, z veseljem odzovemo njegovem vabilu: "Pridite in se radujte z menoj!" Petdeset let sem star, pa se čutim zdravega, močnega, krepkega; sem še bolj pripravljen navdušeno delovati v duševni in gmotni prospeli svojih ljubih slovenčev v Ameriki."

To povabilo nas je zbralo takoj.

Celje, 16. jan. — V rudniku Huda jama pri Laškem se je pred dnevi vnela plast črnega premoga. Ogenj je zavzel že precejšnji obseg. Vodstvo rudnika je ukrenilo vse potrebno, da se ogenj pogasi. Vodstvo se boril s težavnimi zaradi iskanja novih plasti; ta nesreča pa je zlasti prizadela delavce, ki ne morejo redno na delo. Trenutno je sedaj doma polovica rudarjev, drugi pa so zaposleni in gašenjem. Tudi iz Hrastnika so prišli izvezbani delavci z vsemi modernimi pripravami, da ogenj, ki se širi, pogasi. Upati je, da bo ogenj kmalu pogashen in se bo zoper pričel redni obrat rudnika.

Prav začetek "A. S." je bil v Toweru. Tam se je ustalil; od tam se pologoma širil med našim raztresenimi in nepoznanimi rojaki; od tam klicali rojake k medsebojnemu spoznavanju, in skupnemu delovanju; od tam jih podučeval in navduševal za združenje v slovenska društva ter jih pripravljal za ustanovitev lastnih slovenskih župnij.

Bil je prvi in edini slovenski list v Ameriki. Začetek je bil

(Dalje na 4. strani)

Iz Jugoslavije

Zadnji dogodki v Jugoslaviji, pred podpisom pakta z osiščem, so se kaj naglo razvijali. — Dva večna nevarna požara, eden v rudniku, drugi v Trbovljah. — Še druge vesti iz domovine.

Dogodki pred podpisom pakta stjo gašilcev je bil ogenj po Beograd, 22. marca. — (JK). večurni nevarni borbi omejen na srednji del poslopja. Reševalna dela so se vrstila do dveh zjutraj in jih je zelo otežko močan mraz in dejstvo, da se je ogenj prijet tramovja pod betonskimi ploščami, ki so jih gasilci moralni razsekavati, da se ogenj udušili. Dva gasilca sta dobila lažje poškodbe. Urino in dobro organizirana gasilska zaščita je preprečila večno nevarnost, v kateri je bila bližnja okolica s hišami, rudniškimi uradniki, mnogimi lahko vnetljivimi skladisci in delavnicami. Tudi v gorečem poslopu samem bi se bili sicer lahko vzgali vskladičeni sodi karbonilem in drug rudniški material, saj stara, glazuta služi za shrambo za razne potrebuščine. Iz kuhinje za brezposebne in revne otrocke so gašilci pravocasno rešili večjo količino živil. Skoda presega 30.000 dinarjev.

London, 22. marca. — (JK). Iz Kaire v Egipatu se potrebuje vest, da je bil dr. Milan Stojadinovič, bivši jugoslovanski ministarski predsednik in velik prijatelj Nemčiji prijazen politike, prijet na prehod iz Jugoslavije v Grčijo v železniškem voznu pri Gjevgjeliji. Oficirji angleške vojske so ga prijeti, medtem ko je govoril, da je kar naravnost prisili, da se radostno, navdušeno, z veseljem odzovemo njegovem vabilu: "Pridite in se radujte z menoj!" Petdeset let sem star, pa se čutim zdravega, močnega, krepkega; sem še bolj pripravljen navdušeno delovati v duševni in gmotni prospeli svojih ljubih slovenčev v Ameriki."

To povabilo nas je zbralo takoj. Ogenj v rudniku Celje, 16. jan. — V rudniku Huda jama pri Laškem se je pred dnevi vnela plast črnega premoga. Ogenj je zavzel že precejšnji obseg. Vodstvo rudnika je ukrenilo vse potrebno, da se ogenj pogasi. Vodstvo se boril s težavnimi zaradi iskanja novih plasti; ta nesreča pa je zlasti prizadela delavce, ki ne morejo redno na delo. Trenutno je sedaj doma polovica rudarjev, drugi pa so zaposleni in gašenjem. Tudi iz Hrastnika so prišli izvezbani delavci z vsemi modernimi pripravami, da ogenj, ki se širi, pogasi. Upati je, da bo ogenj kmalu pogashen in se bo zoper pričel redni obrat rudnika.

Požar v poslopu stare glazute Trbovlje, 15. jan. — Požar v poslopu stare glazute zvečer. Ogenj, so verjetno

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo včas dan in pol pred dnevom, ko izde list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vraca.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

"Hitro, hitro mine..."

Ko sta regent Pavle in dr. Maček šele včeraj poslušala na radiju, kako se je podpisalo tam na Dunaju, sem omenil, da nista morda kriminalca, ampak roba je izgledala kakor kaka smrtna obsodba. Nobenih rekriminacij. Nihče ne ve, kako vse izide. Vlada je bila odstranjena, regent Pavle je moral iti, kralj Peter II. je prevzel vrhovno mesto. Tako daries. Aprilovo je tudi politično vreme.

Izgleda, da se je revolucionarna vlada s kraljem postavila na zadnje noge. Trenotno se več ne more pričakovati. Težko, da bi Jugoslavija sama prijela za orožje, prej jo utegne napasti Hitler, če se mu izmakne molzna krava. Malo strahu, tem se lahko ugiba, pa bo le spreletaval tudi tega nemškega boga, ker vsaj konflikt bi nastal na Balkanu, in Ludendorff je priznal, da je dvojna fronta pokručila Nemčijo l. 1918.

Ako Herr Hitler napade jugoslovanskega malčka, ga bo potlačil, to moramo vsaj pričakovati. Anglija ima roke polne, Amerika je daleč, junaštvo jugoslovanske vojske še ni vse proti jekleni nemški sili.

Nič na tem, če bi v konfliktu Jugoslavija tudi podlegla, ako zablica Hitler. Pri končnem obračunu, ako Hitler ne uspe, bo imela neki chance, neko upanje. Ko bi bilo pa ostalo pri podpisu, bi pač obveljalo, kar je zapisal dober opazovalec, in sem že omenil: "Whoever else may win, she (Yugoslavia) looks like an ultimate loser." Zdaj ima en chance, ako le zmaga Anglija.

Prej sem zapisal, kakor sem pač v vseh videl, da je zoper podpis demonstrirala le bolj srednje šolska mladina, akademična ni bila omenjena. Na demonstracije same ni dosti dati. Zdaj vidim, da so se dvignili tudi akademični, visokošolska mladina, in ogorčenje so pokazali tudi srbski kmetji. Vesti so tako nezanesljive. Vsekakdo je prišlo do izprenembre pri vladni, in pri tem je imela vojska besedo. Bodimo počasni pri ugibanju ali sodbi. Bodočnost je vsa zastrašita. Ako se odporni izprenemti v spopad, in Jugoslavija podleže, če tudi morda le začasno, bo rekriminacij, da nič kaj. Ljudje so neučakljivi, in sodijo le po uspehih ali neuspehih, kakor se trenutno pokažejo.

Zoper imam izkušnje, da boste videli, kako je. Bilo je tedaj l. 1918 tik po polomu. Pri Trabesingeru, v slovenskem hotelu, smo bili zbrani na posvetovanju. Dan prej, ker je tako pač najbolj kazalo radi mogočih nemirov — in celo socialistični konsum so hoteli socialisti sami oropati — in radi prehrane, ko ni bilo nobene vlade več, smo v Borovljah prezveli občino. Pri zborovanju je vest vplivala ko ogenj. "Živio, Borovlje so naše!" tako je zadonelo. Komaj pol ure pozneje pa pride neka vest, da nemški "Jungschuetzi" marširajo proti Borovljem, da nam iztrgajo občino. Kaj se je dogodilo? Eden, ki je bil drugače silno radikal, je pac pod vplivom te porazujejoči vesti, zakričal proti meni: "Kdo pa je vam ukazal, da prevezamete občino?" Tako toraj. "Prost naš rod, na svoji zemlji svoj gospod," tako smo tudi kričali, mi v Borovljah smo naredili majčen začetek proti ti svobodi, in ker je baje po nemških jungščicah ta svoboda ogrožena, so lopnili po meni in bili vsi poparjeni.

Vest o zavzetju Borovelj se ni potrdila, vse se je nekako poravnalo, ampak ta majčen dogodek pove dosti.

Ko je Jugoslavija cincala sem in tja, sem zapisal, da bi odločitev te države lahko vplivala na potek vseh dogodkov. Ko je Cvetković podpisal, je vladalo v Berlinu veliko veselje. Ali ni to značilno? Morda so tudi pritisnili, ker je Japonec prisel na uro gledat.

Well, kako bo zdaj s podpisom, ne vem, izgleda pa, da bo kos papirja raztrgan. Japonec, ki je zvit ko kozji rog, bo imel nekaj svojih misli. Če Hitler napade, da bi pri porazu Jugoslavije prislo veselje nazaj in bi bilo Japoncu nekaj pokazati, bo moral prebrisani Japonec ostati nekaj časa v Evropi, ker v par tednih ne bo šlo, kakor je bilo na Poljskem. Upam vsaj, da bo na Balkanu dalje časa blisko, ne blicalo.

Bolgarski narod je kot kmečki narod mišen, ampak razni politiki so šovinisti, šarlataši in morda še več. Sklepa leče je vsebovala nekaj Dobruže, zgornji del si je pa prihranil Hitler sam, da ima izhod na Črno morje in bi kaki panslavisti, katerih je nekaj tudi med Bolgari, ne prišli z Rusijo do skupne meje. Leča je tudi izhod na Egejsko morje, kateri pa je Bolgariji potreben, pa bi bil zopet le Nemec tam. Zdaj molze Nemec Bolgare, da nič kaj. Plačuje, yes. Plačuje pa s papirnatim denarjem, ki ni papirja vreden, in Bolgari — no — denar je sveta vladar. Za kruh bo morda še nekaj orglic, in Bolgari radi plešejo, pojejo ne.

Ko je Bolgarija podpisala, je še Moskva malo zgrbančila čelo in jih je štoknila pod nos, dasi bi imela štokniti Hitlera. Pa smo prijatelji. Predmet ugibanja bi bil, kaj bo Moskva rekla, ako se postavi Jugoslavija celo v bran. Morda se le sama udari na čelo, dasi bi mi bilo ljubše, ako bi se nekaj naredilo za Slovane brez krivonosih Moskovičev, ali pa bi se prej izpremenilo tam v Moskvi, kakor se je v Beogradu. Zopet pa bi bila tudi brez sedanje Rusije neka zapreka, ker s komunizmom se je treba oženiti ali omožiti, potem šele se ve in spozna, kako je pod to marelo.

Da je že odporn v Beogradu proti Berlinu velikega pomena, je razvidno tudi iz tega, da je Churchill izrazil veliko upanje in je naš predsednik Roosevelt, če tudi nismo meritorično v spopadu, obljudil v borbi za narodno in državno svobodo vso le mogočo pomoč. Ako bi prišlo do spopada, bi morda Anglija nekaj tudi dejansko mogla pomagati, amerikanska pomoč, pa je še bolj akademičnega značaja, ker smo bolj pridni pri štrajkanju, pri pripravah pa tudi bolj gledamo na sabotažo. Še vse je zastro.

Recimo, da Hitler zablica zoper te nepokorne Jugoslovance. Velik gospod je ta Hitler. Spopada pač nihče ne želi, pomoč bi pa ne bilo, ako se Hitleru tako poljubi. Well, če pa pride do borbe, upajmo vsaj, da ne bo kak jugoslovanski policaj delal red pri prometu na cesti, ker prihaja nekaj biciklistov, in bi mislil, da so ti jugoslovanski biciklisti, pa bi bili nazijski, kakor se je dobesedno dogodilo tam med "nepremagljivimi" Francozi. Seve so ti Francozi že pol leta prej le vince pili in cigarete kadili in pri tem na vojsko pozabili, da so enako trije nazijski biciklisti zavzeli železniško križišče, ko je bilo v bližini na tisoč francoskih vojakov. Kakšnih vojakov?

Gola dejstva tam na Francoskem. Upajmo, če že pride, da bo vsaj dosti krvavih nazijskih glav, ker kot vojaki so Slovenci kavli, Hrvati dvojni in Srbi morda trojni kavli.

IZ KANADE SE OGLAŠAJO IN POŠILJAJO ČASTITKE

Lipton Sack, Canada

Dragi g. urednik, Amer. Slovenci. Priloženo pošiljam naročnino za Amer. Slov. in obenem za mesečnik "Novi Svet," ker ta dva lista sta moja dva prijatelja in jih z največjim veseljem prebiram, ker vedno najdem v njih kaj novega iz starega kraja, kakor tudi od tukaj, da tako vsaj nekaj izvem, kako je kaj po svetu. Tukaj v Kanadi je malo Slovencev, zlasti še tukaj, kjer sem jaz, ni nobenega razume. — No, zimo smo imeli še dosti lepo in ni bilo prehudega mraza. Sicer pa tukaj v Kanadi, če ni 45 do 50 stopinj pod ničlo, sploh ne rečemo, da je mraz.

Ker v letošnjem letu naš list Amerikanski Slovenec slavi svoj zlati jubilej, mu tudi jaz vočim in želim, da bi bil ta jubilej zares vesel in uspešen. Ko boste tam v Chicagi slavili zlati jubilej, se bom pa jaz

ca je začelo ponoči deževati in tako je tri dni po malem deževalo. Za tem je pa par dni neprestano snežilo, tako da lahko rečemo, da toliko snega še ni zapadlo to zimo. Izgleda, da je božič, ne pa velika noč. Nekateri so prerokovali, da bo letos zgodnja pomlad, pa so se zaenkrat ušteli.

Naših slovenskih fantov vedno več kljčajo k vojakom. Med njimi je prav malo Italijanov na zlati jubilej "Amer. Slovence" je obiskala v ponedeljek naša uredništvo in si ogledala našo tiskarno. Mrs. Čebular je nam povedala, da ona tudi letos slavi pa petdesetletnico svojega rojstva. Prijazni Mrs. Čebular, želimo dobrega zdravja in vse najboljše ter ji želimo, še

delavskem domu na 437 Livernois. — Vabljeni ste vsi Slovenci in v obči Slovani k tej prireditvi, da se zopet enkrat bratško razveselimo in naučimo ob lepih slovenskih melodijsah, s katerimi nas je naša slovenska mati vzgojevala. Počažimo, da nismo pozabili slovenske pesmi in svojega poklicja. Podpirajmo slovensko pesem v naši novi domovini, kjer le moremo, ob vsaki prilnosti. Kjer je petje, tam ni zla in kjer ni zla, tam vladva mir. — Predstava se vrši točno ob 3. uri popoldne. — Torej nasvidenje v nedeljo 13. aprila. — Pozdrav.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Mrs. Louise Čebular v Chicago:

Chicago, Ill. — Mrs. Louise Čebular, naša naročnica iz Cleveland, ki je pršla v nedeljo na zlati jubilej "Amer. Slovence" je obiskala v ponedeljek naša uredništvo in si

nugog in mnogo veselin obletnic njenega življenja na svetu!

Nov grob v Penna

Forest City, Pa. — Tukaj je umrl rojak Frank Telban, v starosti 56 let, poznan kot jačko agilen društven delavec, ki je bil tudi več let tajnik društva sv. Jožefa št. 12, KSKJ. Zapušča ženo, tri sinove in dve hčeri. — Odkod je bil pokojni doma, poročilo ne pove.

Avtina nesreča

Tacoma, Wash. — Na nekem cestnem križišču v tukajšnji bližini sta 14. marca treščila skupaj dva avtomobila. V enem je bil istrski rojak Matt Matič s svojo ženo. Suneček je bil tako močan, da je bila Matičeva žena na mestu ubita. Matt je pa umrl par dni kasneje. Matič je bil star 50 let in je bil doma iz Ranjge pri Gastavu v Istri, v Ameriki je živel okoli 40 let. Zapušča dva sinova.

Clevelandski bolniki

Cleveland, O. — Zaradi operacije se je moral podati v bolnišnico St. Anne's Strake. Operacijo je srečno prestal. — V University bolnišnico je moral iti Joseph Sadar, tudi zaradi operacije, katere je srečno prestal. — Iz bolnišnice se je vrnil na dom Anton Kosoglaj iz East 43rd street. — Z ambulanco je bil oni dan odpeljan v St. Alexis bolnišnico Mr. Vincent Starman iz Waterloo Rd.

Pomota

Oglesby, Ill. — V soboto 22. marca je bilo med dogodki 22. omenjeno, da je v starem kramu umrl Josip Kramarsčič. Po konjeni oče Josip Kramarsčič z pušča med drugimi tudi enega brata Silvestra, živeč v La Salle, Ill., ker je bilo v omenjeni objavi pomotoma izpuščeno njegovo ime, ga prosim, ne oprosti. — Marija Misjak.

Vest iz domovine

Cleveland, O. — Zalostnost iz starega kraja je te dni prejela Mrs. F. Sadar iz East 43rd street, da je v Storjih pri Sežani na Krasu umrla njena mati Marija Majcen v visoki starosti 80 let. Zapušča štiri hčere, sina in več sorodnikov, tukaj v Ameriki pa v Argentini, Južna Amerika.

Smrt rojaka

Pueblo, Avondale, Colo. Iz Dunlo, Pa., sem prejela žalostno pismo od moje prijateljice še izza mladih let Mrs. Mary Korošec (Kroser), da je v Gospodu zatisnil svoje trudne oči za vedno njen ljubljeni soprogo Jože Korošec (Kroser) in sicer dne 6. marca. Doma je bil v vasi Nad Zala, fara S. Vid nad Cerknico, na Notranjskem, po domači Jančkov. — Naj mu sveti večna ljubezen hčer, sina Franka pa v Argentini, Južna Amerika.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroči!

John Dolcic

DŽUNGELSKA STRAŽA

(172)

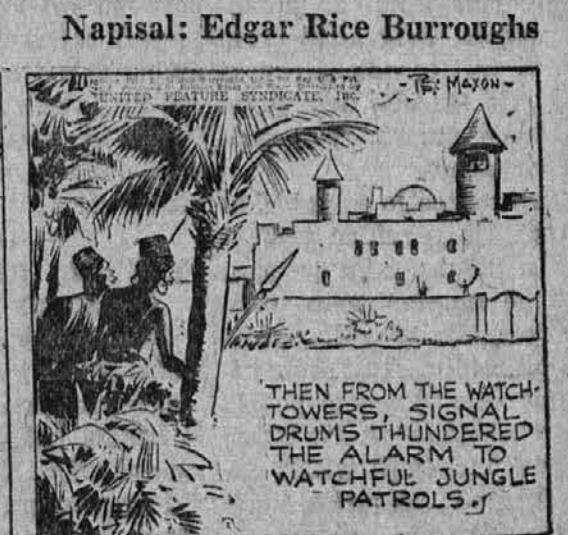
Ko je morilčeva ostrina zamahnila dol, je Tarzan streljal napadalca za nogo.

Vojak se je prevrnjal na tla.

Nato je potem Tarzan spustil Jane na drugo stran zida in zbežala sta v goščavo.

V tem se je z opazovalnega stolpa zaslišal svetec glas bobna in opozoril džungelsko stražo.

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjevec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
 Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3724 Williams St., Denver, Colo.
 2. podpredsednik: Frank Primožič, 1927 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
 Tajnik: Anthony Jersin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
 Blagajnik: Michael P. Horvat, 417 Penn. St., Denver, Colo.
 Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNİ ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kocher, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
 2. nadzornik: Mike Popovich, 9510 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
 3. nadzornik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Frank Glach, 1036 E. 77th St., Cleveland, Ohio.
 2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
 3. porotnik: Peter B. Goleš, R. D. No. 2, Box 143, Sandy, Utah.
 4. porotnik: Joseph Skrabec, 412 W. New York Ave., Canon City, Colo.
 5. porotnik: Frank M. Tomasic, Box 444, Helper, Utah.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec" 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošljajo na glavno tajnik, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošne za spremem v odrasli oddelek, spremembe zavarovalnike, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve noih društev poslje glavni tajnik na zahtevo vsa pojavnina in potrebe liste.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

VAŽNO NAZNANILO ZSZ.

Članstvu Zapadne Slovanske Zveze, ki (so bili ali) bodo po klicani k vojaški službi, se naznana, da po zakonu, ki je bil sprejet leta 1937 in je poznan pod imenom "Soldiers and Sailors Civil Relief Act of 1940" ne bo za ono dobo, ki se član nahaja v vojaški ali mornarski službi, če sam ne plačuje mesečnih asesmentov, njegov certifikat ostal v veljavi na stroške Zveze ali krajevnega društva. Toda omenjeni vojaški in mornarski zakon dolga na kakšen način certifikat lahko ostane v veljavi na stroške vlade Združenih držav pod gotovimi pogoji. Kdor hoče dobiti kredit tega zakona naj se obrne na: "Administrator of Veterans Affairs, Washington, D. C.", kamor naj vsi prizadeti člani pišejo za natančno pojasnilo. Kajti ta zakon dolča, da omenjeni Administrator Veteranskih Afer, na zahtevo, poslje pole v to svrhu, da se na iste izpolnje prošnje za rečeno podporo. Ena teh prošenj naj se vrne na Administratorja v potrdilo, drugo pa pošlje na gl. urad Zapadne Slovanske Zveze.

Brataski pozdrav,

ANTHONY JERŠIN, gl. tajnik.

IMPORTANT NOTICE OF THE WSA.

Members of The Western Slavonic Association who have been (or will be) called to the Army or Navy, will please be advised that under the "Soldiers and Sailors Civil Relief Act of 1940" a benefit certificate may not be kept in force during a member's naval or army service at the expense of the Association or the subordinate lodge, but that the Soldiers and Sailors Relief Act provides a way by which it can be kept in force at the expense of the U. S. Government under certain conditions. The way to get the benefits of that law is through the Administrator of Veterans' Affairs at Washington, D. C., and it is suggested that inquiries be addressed to that office. The law provides that the Administrator of Veterans' Affairs shall furnish blanks for the purpose of making application for its benefits, one copy of such application to be sent to the Administrator for approval and one to The Western Slavonic Association. /

Fraternally yours,

ANTHONY JERSIN, Supreme Secretary.

OFFICE OF THE SUPREME JUV. SUPERVISOR

Only twelve lodges have responded to my request for juvenile information sent out over a month ago. It was requested that all data be sent to me not later than April 1st so that we would be able to give a word picture of juvenile conditions in general throughout the Association, and report which juveniles already are delegates or candidates for delegates, in the next issue of the Fraternal Voice. It is hoped that the remaining lodges will hurry with their reports.

It will be interesting to know just exactly how the juvenile branches and other juvenile members are progressing. We can only know these things from the various reports.

Previously, we have heard from Lodge Nos. 11, 13, 26, 51 and 60. Recently, we received a fine report from Mr. John Platt of St. Martins Lodge No. 1, at Denver, Colo., another from "Zvon" Lodge No. 6 of Colorado Springs, Colo., written in by Mr. Michael Kapsch, and a complete report from Mrs. Josephine Maring of Queen of Holy Rosary Lodge No. 7 at Denver; Mr. John Crepinsek of Lodge No. 8 at Mulberry, Kansas, sent in a report; as usual, a very fine report came from Mrs. Angeline Tursick of Lodge No. 17 at Frederick, Colo., likewise a splendid report came from Mr. Frank Likar of Lodge No. 21 in Ely, Minn., which was also signed by Frank Erzar, the juvenile supervisor and also from Lodge No. 55 in Aspen, Colorado from Mr. Frank Sporovic and Albin Gerbaz. Thanks to all of you.

We are particularly anxious to learn who possesses credits and to which juveniles they are to be given. The deadline is on June 30th, the names of juvenile delegates, or candidates, turned in too late will not be considered, and such juvenile will lose the right to act as delegates. So we urge all secretaries and juvenile supervisors to keep my office informed at all times as to which juveniles are eligible and amount of credits they have. We wish to announce these facts in our official organ as soon as possible.

Adults or juveniles that obtained new members since July 1st, 1937, are requested to notify the secretary of their respective lodge to whom they give such credits earned. Juveniles who are candidates are also urged to consult the secretary to be sure they have the proper credits entered to which they are entitled.

Cooperation of all concerned in the Special Juvenile Delegate Contest will be greatly appreciated. Prompt replies and accurate information are necessary.

As this article is being mailed a report came from Mr. Louis Krizak, signed also by Frank Kosec, from Lodge No. 38 of Kemmerer, Wyo.

Correspondence may be sent to me in the Slovenian language.

Fraternally yours,

GEO. J. MIROSLAVICH, Sup. Juv. Supervisor.

HELP SOME WORTHY JUVENILE BECOME A JUVENILE DELEGATE!

A BIGGER AND BETTER JUVENILE DEPARTMENT—THE FUTURE OF OUR ASSOCIATION

The Western Slavonic Association CRUSADE

Ending on December 31, 1941.

FREE MEDICAL EXAMINATION

Medical examination fees for any applicant admitted will be refunded, providing one month's premium is paid. No medical examinations are required for juvenile applicants, excepting in the State of Ohio which will be paid by the Supreme Office. (Proposers and lodge officers must be satisfied that juvenile applicant is in perfect health.)

COMMISSIONS

For new adult applicant accepted, and providing they pay at least six monthly premiums, the following commissions will be paid:

\$1.00 for every new member insured for \$250.00
\$2.00 for every new members insured for \$500.00
\$3.00 for every new member insured for \$1000.00
\$4.00 for every new member insured for \$1500.00
\$5.00 for every new member insured for \$2000.00

\$2.00 will be paid for new juveniles insured for \$500.00 in the 20-Year Payment class and \$3.00 for those insured for \$1000.00, providing they pay at least six monthly premiums. For new juveniles in the 20-Year Endowment class, \$1.00 will be paid for those insured for \$250.00; \$2.00 for \$500.00 insurance and \$3.00 for \$1000.00 insurance, providing they pay at least six monthly premiums.

50¢ commission will be given for each new juvenile applicant accepted in the ordinary 15¢ per month class, providing applicant pays at least six monthly premiums. Any juvenile applicant accepted for ordinary 15¢ per month insurance before June 30, 1941, who pays not less than 3 months' dues at time of admission, will receive FREE one additional month's dues. (This does not apply to juveniles insuring in the 20-Year Payment and Endowment classes.)

ADULT PRIZES

The following seven prizes will be given to adult lodges enrolling the largest numbers of new adult members:

First Prize	\$40.00
Second Prize	\$35.00
Third Prize	\$30.00
Fourth Prize	\$25.00
Fifth Prize	\$20.00
Sixth Prize	\$15.00
Seventh Prize	\$10.00

A lodge must enroll at least 25 new adult members before being eligible for above prizes. A Special Pre-Convention Award of \$10.00 will be given each lodge obtaining this quota before June 30, 1941.

JUVENILE PRIZES

The following five prizes will be given to adult lodges enrolling the greatest number of juvenile members:

First Prize	\$25.00
Second Prize	\$20.00
Third Prize	\$15.00
Fourth Prize	\$10.00
Fifth Prize	\$5.00

A lodge must enroll at least 25 new juvenile members before being eligible for above prizes. A Special Pre-Convention Award of \$5.00 will be given each lodge obtaining this quota before June 30, 1941.

The lodge securing the most adult and juvenile members together will take possession of the Championship Trophy.

JUVENILE DELEGATE CREDITS

For each and every new adult or juvenile member secured in this CRUSADE, before June 30, 1941, and providing they pay a total of one year's dues, a credit will be given to any juvenile of the WSA designated by the proposer; 50 such credits are needed for a juvenile member to become an official delegate to the Second National Juvenile Convention at Chicago in August, 1941.

HOW TO GET OUR CAUSE BEFORE THE GENERAL PUBLIC

Bay James L. Wilmeth, National Secretary, Junior Order United American Mechanics

Many different media may be used in the efforts of "Fraternal Benefit Societies to get their cause before the general public, in order to develop favorable opinion. Some of these are paid space in newspapers, radio broadcasts, national periodicals, society organs, moving pictures, lodge activities, local press in lodge vicinity and Fraternal Congress session publicity in the newspapers of the cities where the annual conventions are held. The news angle plays a most important part.

It has been well said: "Development of favorable public opinion does not take the place, and cannot take the place, of direct advertising, because advertising is primarily a sales effort; its task is to create a demand for and effect the sale of goods or services. But public relations activities teamed up with advertising can be very effective in making and holding friends for any business or institution."

We must advertise, and pay for it, in National fraternal publications, newspapers and magazines of wide circulation and popular advertising mediums.

"While we hear a good deal about free publicity in connection with the insurance business, it is a fact that any publicity to be effective, must be well planned, and carefully directed. Although it is not difficult to get casual mention at times in the news, such publicity has never built a reputation. It takes money to really turn the spotlight of publicity upon any subject. And it also takes ability and experience to do the job properly, as in the hands of the inexperienced and inexpert, publicity may backfire badly, and do a lot of harm instead of good."

The radio affords a ready and efficient way of reaching the people. Its use costs real money, but it repays for the outlay in cash in benefits. There appears no good reason why fraternal broadcasting cannot be used to the great advantage of our cause. A weekly or monthly radio program, sponsored by fraternal societies, jointly, is suggested. A nation-wide hook-up is advised, programmed in the newspapers, supported by our fraternal journals and publicized in our lodges and the local press.

The creation of good will within our own ranks, the educating of our own people, the media for getting the story to them and firing their enthusiasm to go out and tell people of our good work, is most important. The story of our plans of protection should be in every issue of our official magazines. This is our story and where our sales forces and Home Office personnel are informed there is an intangible thing called confidence, created within our own ranks.

A Fraternal Department in the official organ is always good. We need not give out names where best not to do so, but a citing of fraternal work done where it comes to light, surely

welfare of the individual, for him and for that principle.

(NOTE: This is the eleventh in a series of articles by fraternal leaders arranged by the Committee on Public Relations of the National Fraternal Congress of America.)

ZSZ ENGLISH SECTION

TRAIL BLAZERS LODGE NO. 41

Denver, Colorado.

Our officers will hold their quarterly meeting on Thursday, April 17th, (Thursday after Easter) at Dr. Shier's office, 4524 Washington, starting at 7:30 p.m. sharp. Meeting at the same time will be the By-Laws and Bingo Committees. All concerned are asked to be present. Any Trail Blazers members are welcome to attend.

The next regular lodge meeting will be held on Monday, April 21, at the Slovenian Hall. A large attendance is requested, because many important matters are to be discussed. The juveniles of United Comrades Juvenile Branch will meet Sunday afternoon, April 27. Another interesting Quiz Game will be conducted.

For each and every new adult or juvenile you Trail Blazers obtained since July 1st 1937 a credit is coming to you which you may give to your own favorite juvenile or any one of the dozen or more juveniles in Denver who are striving to become juvenile delegates. Tell secretary John Peketa to whom you wish your credit to go. Make some worthy child happy by making it possible for him or her to get a trip to Chicago and take part in the Juvenile Convention in August.

A double duty can be performed by all WSA members at this time. Working to help their lodges win a prize in "The Crusade" now in progress and at the same time securing credits for the juveniles. Perhaps you can help some boy or girl accumulate a few additional credits needed, or start in from scratch now and help your own child get the free trip. Only 50 credits are needed to send a juvenile delegate to Chicago. Anyway, you will want to have your Association show a remarkable gain in membership in this Convention Year.

Come on, Trail Blazers, do your stuff! We only need approximately a dozen more adult members to be entitled to an additional adult delegate to represent us at Chicago. If we can hit the 225 mark soon, we shall be entitled to send three delegates. Speak to all your relatives, neighbors and friends to join the Trail Blazers and have them enroll their children, too.

We must be the largest lodge in both departments when convention time rolls around.

WARN THEM NOW!

These are the days of kite-flying, and a good kite is a prized possession of many boys. When it becomes tangled in the overhead network of wiring in and about the community the lad's first thought is how to "get it down."

Climbing a telephone pole is no trick for a youngster, in fact it is a challenge, and when there is a kite at stake he is quite apt to "shin" the pole without the least thought of the danger involved. High voltage wires are nothing to play with. They give no warning of their destructive force until contact is made. These wires have been a familiar sight to these boys all their life. They have even seen linemen working among them. They fail to see any danger from climbing up to a cross beam and poking a stick among them.

There is danger—deadly danger—in such practice, and every boy who flies a kite near overhead wiring should be warned of it. If the kite is a valuable one, call the public service station. It will send experienced men to remove it, but warn the boys to keep off the poles.

It is far, far better to Think—and avoid a hazard—then to pay the penalty of carelessness.

NEWS OF THE WESTERN SLAVONIC ASSN PINOCHE LEAGUE

Denver, Colorado.

The Western Slavonic Assn Pinocle League has been meeting regularly every week and playing their regular schedule of games for the winter and Spring tournaments which started the week of January 26th and will end the week of April 20th. The teams that are entered and the players

are as follows:

St. Martins Team.....Joe Shaball &

Matt Gram

Holy Rosary Team.....Anthony Jersin & Anton Zalar

Sotesčan:

"Dedinja grajskih zakladov"

POVEST IZ DAVNINE

Bistan se je zvijal od jeze. S praznimi ugovori je pobijal redovnikove dokaze in predlagal kazen.

Sodnik je bil v neprijetni zadregi. Ali naj posluša grajskega pisarja, čigar varovana ima zaslombu na knežjem dvoru? Ali naj zavrže častitega očeta Joahima.

Odločil se je za poslednje. "Častiti oče!" je naglasil važno. "Povabil sem vas, da si ogledate to deklico... Tudi vi ste slišali, da je umrla... Pa naj bi bila vstala iz groba kakor Lazar..."

"Deklina je najeta," je ugovarjal Bistan. "V ječo s sleparico!"

Menih ga je ostro pogledal. Temno pišarjevo oko je razodevalo hudobnost in sovraščo. V njem se je zrealilo prizadevanje, da izsili krivično odsodbo.

Sodnik se je pripravljal k odločitvi dekletovne usode. Bal se je zamere na odločilnem mestu.

Redovnik je predlagal preložitev obsodbe in navajal razloge: "Deklica je boljna, počakajmo, naj okreva. Medtem bomo našli dokaze, ki bodo drugače odločili."

"Ali naj čaka tukaj v zapori? Tega ne morem dopustiti..."

"Ako dovolite, naj počaka v zavetju našega samostana..."

"Pohognila bo ali pa jo bo spet kdo odvedel," se je protivil hudobni Bistan.

"To se ne bo zgodilo," je trdil samostanski oče. "Jamčim vam z vsem ugledom in premoženjem našega samostana."

Sodnik se je moral vdati. Samostani so imeli takrat veliko veljavno na vseh odločilnih mestih.

"Pa jo vzemite," je govoril častitemu redovniku. "Samu da jo čimprej privede do spoznanja."

Pisarju je izpremenilo barvo. Molčal je od jeze, ker se je moral pokoriti. V srcu pa je skrival zlobne naklepe.

Pater Joahim je podal mladenki roko ter jo odvedel s sodišča.

9.

Na prijazni ravnini zunaj mesta je stalno starinsko židovje zakriškega samostana. Tukaj je našla mladenka mirno bivališče. Prijazne redovnice so skrbele, da je imela vsega v izobilju.

Oče Joahim ji je delil duhovno tolažbo. Obenem si je prizadeval, da bi od nje izvedel kaj važnega. Toda deklica mu ni mogla ničesar posebnega povedati.

Predstojnik pa ni odnehal. Zaprošil je sodnika, naj bi smel obiskati Bunca, kar mu je kot veljavnemu redovniku tudi dovolil.

Birič ga je spremil v mračno ječo. Jetnik je sedel na nizkem trinožnem stolcu. Hitro se je dvignil in ponudil menihu sedež.

"Prav je, da ste prišli, častiti oče!" ga je sprejel prijazno. "Pravica mora zmagati. Govoril bom čisto resnico."

"To vam bo koristilo," mu je odvrnil redovnik. "Vem, da ste v zadevu nerodno zamotani. Zakaj ste vendar vzeli deklico k sebi in trdili, da je vaša nečakinja?"

"Čuval sem jo pred pogubo, ki ji je pre-

tila. Neumnica pa ni marala za moje opomine. Vedel sem, da jo preganjajo zato, ker se jo hočejo znebiti..."

"Pravijo, da ste jo hoteli varovati. Deklica pa trdi, da se vas je strahovito bala..."

"Krotka ovčiča ni slutila, da jo zalezujejo volkovi..."

"Zakaj je niste opozorili?"

"Pravil sem ji, pa mi ni verjela. Naposlед mi je ubežala..."

"In potem?" poizvedoval redovnik.

"Priznam, da sem jo ujel in skril na pristavi. Nekdo jo je našel in omamil, kar ni bila moja krivda. Našli smo jo v globoki nezavesti."

"Kdo je potem raznesel, da je umrla?"

"Mislim smo, da je bila mrtva..."

"Ali ste se prepričali o njeni smrti?"

"Odneshli so jo v mrtvašnico in položili v krsto. Ponoči je nekdo prijezdil na pokopališče... Drugi dan je grobar ponovno odpril krsto..."

"...ki je bila seveda prazna..." mu je redovnik segel v besedo.

"V krsti je ležala mrtva deklica..."

"Morali ste se premotiti. Gizela živi, o tem ni nobenega dvoma."

"Častiti oče, tega nam nočemo verjeti. Gizela je mrtva, ker hočejo takšno imeti."

"Povejte mi, ali verjamete, da je ta deklica nečakinja pokojnega graščaka?"

"Verjamem, častiti oče."

"Tedaj mi razložite, kako je zopet oživel?"

"Tega vam, žal, ne morem pojasniti..."

"Potemtakem ni umrla ona, marveč neka druga deklica..."

Jetnik je skomignil z rameni.

"Ne, ne, Gizela ni bila nikdar mrtva," je zanikal redovnik. "To je bila očitna pomota."

"Mi pravimo tako, a drugi hočejo družce. Tukaj ne zaleže nobena beseda."

"Prijatelj, kdo je zakrivil njenu usodo?"

"Lažna dedinja in njeni pomagači. Prejanjajo jo, ker uživajo njen bogastvo. Ošabnici sem povedal v obraz, da je kričnica in sleparica."

"In kaj vam je odgovorila?"

"To, kar se je zgodilo. Naročila je, da so me zaprli. Dokler sem legal, so mi verjeli; ko pa sem izpovedal resnico, pravijo, da lažem."

"Ali menite, da res ni pomoči?"

"Nobene, častiti oče!"

"Jaz se bom spustil v boj za pravico..."

"Nikar se ne podajajte v nevarnost."

Zorman je poizkusil, pa je moral umreti."

"Lažna nečakinja ima mogočne zavezne," je vedel redovnik.

"Bistan je zlobna duša; on je voditelj sleparstva in povzročitelj vsega, kar se je dozdaj zgodilo. Tak človek je zmožen vseke huđobije..."

Sodbo o grajskem pisarju je redovnik ohranil zase. Njegovo dobro srce je bilo polno upanja v pravico.

Prebrisani jetnik se je rogal njegovi srčnosti. Svaril ga je pred nevarnostjo ter mu rekel: "Pazite, častiti oče, da vas ne najdejo nekoč za kakim plotom..."

"Ne bojte se zame!" Predstojnik ni izgubil poguma. "Vem, kaj mi je storiti..."

Pater Joahim je sklenil, da pojde do deželnega kneza. Oskrbniku ni zaupal svojega načrta, ko je odšel iz ječe.

ŠE O PROSLAVI "AMERIKANSKEGA SLOVENCA"

(Nadaljevanje s 1. strani) res težaven. Buh sam je bil zelo zaposlen po svojih številnih misijonih po Vermilion in Mesaba Iron Range, Sodelovalo in dopisovalo je nekaj slovenskih duhovnikov in ravno došli slovenski bogoslovci iz Št. Paula, Minn. Vsim je mole dovalno pisal v temle smislil: "A. S." je slovenski katoliški list. Je za naše rojake zelo potreben, da jih ohranimo venje katoličane in zavedne Slovenee. Zrtvujmo se za nje, kar je kateri zmožen in pri dobri volji, in z njim takoreko misijonarimo med svojimi rojaki.

"A. S." nam je prepotrebna zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

Podpirajo naj ga slovenski duhovniki v pismu, besedi in delu — je njihov zvesti pomagač v edinstveno pripravljen sodelovati za versko udejstvovanje Slovenev.

Podpirajo naj ga naši slovenski župljani, da jim se nadalje budu in utruje verski čut in živelj v njih župnijah.

Podpirajo naj ga naša društva — večina je njemu dolžna za svoj začetek in nadaljnji razvoj. V njem imajo vedno pripravljenega poročevalca njihovih delovanj in smeri. On jih v bratovški ljubezni vedno na novo oživlja in krepi v vodi članstvo k še boljšemu razvoju in napredku v društvenih.

Podpirajo naj ga KSKJ. — on je njen oče, njeno članstvo pa njegovata poročevalca. Njihovih delovanj in smeri. On jih v bratovški ljubezni vedno na novo oživlja in krepi v vodi članstvo k še boljšemu razvoju in napredku v društvenih.

Podpirajo naj ga vsi slovenski oči, vsaka slovenska mati — v njih domove prinaša "A. S." zdrave dušne hrane, ki jih ohrani v njih lasten blagor Bogu in narodu.

Z eno besedo: podpirajo ga vsi in bodimo ponosni, da imamo svoj list, ki nas že petdeset let seznanja z Ameriko in že petdeset let seznanja Ameriko s pravčinimi težnjami in lastnostmi Slovencev v Ameriki.

Petdeset let je že star naš "A. S." — ali naj nam še nadalje ostane. Prav zelo nam je še potreben. Brez njega si niti mislite moremo, kako bi pač mogla obstati naša verna ameriška Slovenija. Zoper sebe ima veliko sovražnikov celo v lastnem taboru, zoper sebe ima prečudne današnje čase in razmere, ki javno in na skrivnem rujejo in podkopavajo in rušijo stare temelje dobrega državljanstva in pravice. Pa "A. S." ni nezmožni oslabiti starec. Ima skušnje pridobljene v dolgih vrstah let trajnega vestnega delovanja v prid Slovenstva v Ameriki; on ni strahopeten slabč, ki bi se bal nadaljnega koristnega delovanja; on je postaven možak krepkih moči in svežih sil in odločne dobre volje, še naprej posvetiti svoje moči in svojo spremestiti v nadaljnji še krepkej, boljši, živahnejši razvoj in obstanek Slovenije v Ameriki.

"Amerikanski Slovenec" potrebuje nas mi pa njega. Z božjo pomočjo in našim zvestim podpiranjem v besedi in delu mu je njegova bodočnost zagotovljena še za mnogo let. Bog ga danes posebno blagoslovil in mu daj dočakati zasluženo petinsedesetletnico!

"Amerikanski Slovenec" potrebuje nas mi pa njega. Z božjo pomočjo in našim zvestim podpiranjem v besedi in delu mu je njegova bodočnost zagotovljena še za mnogo let. Bog ga danes posebno blagoslovil in mu daj dočakati zasluženo petinsedesetletnico!

(Dalje prih.)

BRIDGES STOJI PRED NOVO OBRAVNATO

San Francisco, Cal. — Pred federalnim sodiščem se je otvorila tukaj ta ponedeljek obravnava za deportacijo delavskega voditelja Harry Bridgesa, za katero je imel federalni prosektor 25 prič pripravljenih. Njih imen pa ni izdal, da prepreči, da bi se izvajal na nje kak vpliv. To je zdaj proti Bridgesu že druga taka obravnava. Deportirati ga hočejo pod obdolžbo, da je komunist; je namreč inozemec, pristojen v Avstralijo.

V Ameriki je danes več brezverskih in protiverskih slovenskih listov, ki sejejo in trošijo brezverski strup med nami. De-

lujejo razdiralno in prav gotovo ne slovensko narodno — tu in tam celo protiamerikansko. "A. S." je naš edini slovenski dnevnik, ki se načelno hrabro in veselno bori zoper te brezdomovince in njih brezverske neslastnosti ter nas poučuje, da smo in ostanemo verni katoličani, dobrimi državljanji v svoji novi domovini in, pri vsem, vredni sinovi in hčerke verne matere Slovenije.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.

"A. S." nam je prepotrebna

zdrava in sveža hrana za verski narodni razvoj in razmah Slovencev v Ameriki. Brez njega more in ne sme biti nobeden narod zaveden Slovenec v naši novi domovini. On je naš učitelj, naš kažipot in zvest svetovalec v naših sedanjih razmerah.